

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

5. Quanti valoris debeant esse munera, ut licite fiant, & non sint
contrahanc constitutionem? Ex part. 1. t. 6. r. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

fundam. 5. n. 34. vbi sic asserit: *El obuiar los grandes daños, que se siguen de la dissipacion del patrimonio de Christo, y el soborno para alcanzar Officios, y Dignidades, son razones fundamentales desta ley. De lo qual se sigue, que no hablo propriamente Eray Hieronymo a sorbo en señalar por primera razon fundamentab, la observancia regular porque esta no es causa proxima, sino comun, de todo quanto se manda a los Religiosos: y mucho menos, exponer por segunda razon, la guarda del voto de la pobreza indeterminadamente, sino entienda del abuso notable cerca deste voto, o del quebrantamiento del en cosa graue: porque la Constitucion no usa deste termino, voto de pobreza, ni se hallara en toda ella; y no quebrantandole de vna de las maneras dichas, no se siguen grandes daños, y incommodo, como la ley declara; y de señalar por causa fundamental, la guarda del voto de la pobreza indeterminadamente, como este Author haze, podrian nacer muchos escrúpulos, y inconuenientes.* Ita ille.

3. Non rectè igitur DD. citati adduxerunt quatuor causas finales huius Constitutionis; duas enim esse dicendum est; nempe, ne bona Monasterij dilapidentur, & ne detur ambitionis occasio: quod summopere notandum est: nam ex isto principio multæ dubitationes benignè resoluentur sunt. Vnde non bene aliqui hanc posteriorem sententiam olim nolebant admittere: est enim probabilissima, & illam præter DD. citatos tenent etiam multi Viri doctissimi de hac re à me consulti, tam ex Societate IESU, & ex Dominicanorum Familia, quam ex nostra Religione.

RESOL. III.

An in ista Bulla Summus Pontifex condiderit nouum ius circa largitiones munerum Religiosorum? Ex part. 1. tr. 6. Ref. 2.

Sup. hoc in
fra in Ref.
12. recitati
ue in §. vi.

§. 1. **E**X resolutione huius quæstionis pendet decisio multorum casuum: ided assero, præter nouam formam circa causæ approbationem, Summum Pontificem non concedere nouum ius in hac Bulla. Ita Sousa in *explicat. huius Bullæ fundam. 1. n. 8. & §. 3. n. 72.* Ortiz in *summ. c. 5. n. 10.* Ioan. Valerius in *suis differ. viris que fori, verb. munerum, n. 1.* vbi sic ait: [Hæc Constitutio non est edita ad nouam disciplinam, nouamque Religioni obligationem imponendam, vel ad nouum ius introducendum.] Et n. 2. 1. [Apparet, hanc Constitutionem non esse iuris noui introductiuam, sed reformatiuam; & iuris communis restitutiua, & eidem conformem. Quare, quidquid ante hanc Constitutionem licebat, & dari iustè poterat, & nunc licet, & dari potest: quidquid nunc non licet, nec ante licebat.] Idem etiam asserit n. 37. & n. 98. Idem docet Ioan. de la Cruz de *statu Relig. lib. 1. c. 3. dub. 1. concl. 3.* vbi sic asserit: [Clemens VIII. in sua Bulla multa vetat Religiosis circa largitionem munerum, quæ tamen omnia, exceptis pœnis ibi impostis, continentur in iure communi antiquo.] Sic ille. Ita etiam docet Patulinus Berti in *explicat. huius Bullæ, part. 2. cas. 3. in fine fol. 418. col. 1.*

Sup. hoc le.
8. Ref. 10.

2. Solùm igitur, vt dixi, Pontifex in hac Constitutione inducit nouam formam circa causæ approbationem. Itaque cognitio, & determinatio, quæ sit iusta causa ad munus aliquod largiendum per Religiosum Superiorem, vel inferiorem, siue per aliquem conuentum, solum spectat, & reseruat hodie per hanc Bullam generali Capitulo. Vnde colligitur, Generalem, licet habuerit à Capitulo generali

omnem potestatem Capituli generalis intra annum, seu annos, non posse se intrinittere in cognitionem, & determinationem, quæ sit iusta causa ad munus aliquod largiendum, in casu aliquo occurrenti.

3. Ex his patet, quanti scrupuli orientur, & quantæ conscientie inuenirentur illequeatæ, si hæc Constitutio esset vsu recepta in Religiosis: nam vigore istius Bullæ nullus Superior, nec vilius Conuentus potest ex causa, quantumcumque iusta, dare licentiam alicui Religioso ad dandum munus aliquod, nisi causa ipsa cognoscatur in capitulo generali, & vnanimi omnium consensu ibidem approbetur: quæ quidem omnia credo ferè in omnibus Religionibus non obseruari, etiam in Obseruantibus. Dicendum est igitur, vt supra notauimus, hanc Constitutionem non esse vt plurimum apud Religiosos vsu receptam, & approbatam, saluo semper, &c. sic &c. Sed ex ista quæstione oritur alia. Quæ igitur.

RESOL. IV.

An cognitio quantitatis muneris largiendi spectet etiam ad Capitulum Generale, vel ad eorum Conuentus, & Superiores spectare, & eorum arbitrio relinqui quantitatem doni largiendi? Ex part. 1. tr. 6. Ref. 3.

§. 1. **R**espondeo negatiuè: nam ad ipsum (vt supra diximus) spectat tantum cognitio, & determinatio iustæ causæ dandi munus. Quæ, cum à iure communi non sit recedendum, nisi quantum nouum cogit, dicendum est, sub censura Sedis Apostolicæ cognitionem, & determinationem ad eorum Conuentus, & Superiores spectare, & eorum arbitrio relinqui quantitatem doni largiendi, cum in contextu Bullæ non determinetur, quod sit munus notabile, & quod leue, siue munusculum: & sic Capitulum generale Dominicanorum, anno 1596. declarauit iustas causas largiendi munera; non autem quantitatem eorum. Hæc omnia inuenies apud Valerium vbi supra, n. 49. & 50. Et quia codex rarus est, Author doctissimus, aliqua ex ipso libenter adducam. Si circa cupis causas approbatas à dicto Capitulo Diminicanorum, hæc sunt: Prima est gratitudo: Secunda, conciliatio beneuolentiæ, aut eiusdem conferuatio; in ordine tamen ad Religionem, vel Conuentum, vel in ordine ad bonum finem respectu sui ipsius, Tertia, pietas in parentes, & conlanguineos vsque ad quartum gradum inclusiue. Quæ, redemptio vexationis. Sed declaranda sunt aliqua circa quantitatem ipsam munerum. Quæ igitur.

RESOL. V.

Quanti valoris debeant esse munerum, vt licite fiant, & non sint contra hanc constitutionem: Ex part. 1. tr. 6. Ref. 4.

§. 1. **P**relatos regulares posse sibi, & suis concedere licentiam donandi vsque ad decem aureos pro causa pia, & rationali, v. g. pro pauperibus, pro nuptiis cognatorum, pro gratificatione beneficiorum, &c. testantur Fagundez de *Præcep. tract. 2. lib. 8. c. 6. n. 12.* Corduba in *summ. q. 54.* Lopez p. 1. *structor. c. 152.* Ioan. de la Cruz de *statu Relig. lib. 3. c. 1. p. 3. dub. 1. n. 162.*
2. Sed, cum hoc à iure non sit determinatum, neque in hac Constitutione Summus Pontifex aliquid decernat, arbitrio Superiorum hoc esse relinquendum patet.

puro qui pensatis conditionibus Religiosi volentis donare, & eius cui fit munusculum, & pensata causa ob quam fit, & etiam utilitate, quæ ex dicto munusculo obuenire potest Religioso, vel Monasterio, & considerata etiam facultate ipsius Monasterij, poterit minorem, aut maiorem facultatem dare in quantitate, & qualitate munusculi. Ita Hieronymus Cenedo de paupertate religiosa, dub. 26. numer. 6. concl. 2. Sanchez in summ. tom. 2. lib. 7. cap. 19. n. 42. Azorius part. 1. lib. 12. c. 12. q. 4. & Suarez de Relig. tom. 3. lib. 8. cap. 15. numer. 13. cum Valero ubi supra num. 65.

RESOL. VI.

An si Religiosus sine licentia sui Prælati præbeat munusculum duorum aureorum, incidat in penas huius constitutionis? Ex p. 1. tr. 6. Ref. 5.

§. 1. **R**espondeo; peccatum quidem furti admittere non autem incurere in penas huius Constitutionis. Et ita viæ vocis oraculo declarauit Clemens ipse VIII. Claudio Aquina, Generali Relig. Societ. IESV: & ego habui à Patribus dictæ Societatis transumptum epistolæ supradicti Generalis, transmissæ ad P. Petrum Gambacutum Panormitanum, sub die 2. martij, 1595. in qua declaratio supradicta Pontificis ponebatur. Et hoc etiam testantur multi DD. qui scripta sua typis mandarunt postea: hi sunt. Molfæus in summ. tom. 1. tract. 7. c. 10. n. 86. Filiucius tom. 2. tr. 3. c. 3. q. 9. num. 65. & nouissimè Homobonus de Bonis in exam. Eccl. part. 1. tract. 7. c. 30. q. 123. cum aliquibus, quos citato nomine citat Scottia in Bull. Pont. epitome 158. theor. 396. Et ratio declarationis Pontificis forsitan fuit: quia communiter summa duorum aureorum in iure dicitur summa modica, vt patet ex l. si oleum. 15. fin. in d. l. seq. ubi Gloss. ff. de dolo. cum Felino in cap. in ter fecisti, de homicid.

RESOL. VII.

An Religiosus, qui celebrat aliquas Missas ad intentionem alicuius amici, sciens dictum amicum stipendium pro illis accipere, peccet contra paupertatem, & includatur in Bulla Clem. VIII?
Et an stante dicta Bulla possit Religiosus de sola licentia Superioris donare ea, quæ acquisiuit ex elemosynis Missarum, quas sibi intra annum Conuentus, seu Religio concedit Ex part. 1. tr. 6. Ref. 9.

§. 1. **R**espondi negatiuè, ex autoritate P. Francisci de Soula in explic. huius Bullæ, §. 3. n. 74. in fin. ubi sic asserit: [No seria contra esta ley, dezir tantas Missas, por la intencion de vno, aunque entienda, se ha el de aprouechar de la pitança, porque en este caso, nada se da, que no sea meramente elpiritual, lo qual entiendo si no esta obligado à celebrar por su Conuento.] Sic ille:

2. Notandum est tamen, stante Bulla non posse Religiosum, de sola licentia sui Superioris, donare ea, quæ acquisiuit ex elemosynis Missarum, quas sibi intra annum Conuentus, siue Religio concedit: nam est dispar ratio inter hos duos casus: & ita docet Ioan. Valerius in differ. vtriusque fori, verb. muneris, n. 75. licet ipse sententiam negatiuam huius secundi casus vocet tantum probabiliorem. Ergo posset aliquis dicere affirmatiuè ex mente eiusdem Valerij esse probabilem. Sed de hoc ego dubito: tu cogita.

RESOL. VIII.

An Religiosus, qui non acceptat aliquod donum, sed rogat, vt detur amico, seu consanguineo, peccet contra paupertatem, & contra hanc Bullam?
Et an si Religiosus se habeat vt intercessor apud Ioannem, v. g. vt ipse Ioannes nomine suo det Petro aliquam rem, peccet contra votum paupertatis, & contra nostram Constitutionem? Ex part. 1. tr. 6. Ref. 8.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Hieronymus à Sorbo in compend. priuileg. in exposit. huius Bullæ, fol. mibi 194. ubi sic asserit: (Prohibetur Religiosis donare quouis modo, siue directè, siue indirectè. Vnde, si quis, vel si qua diceret suis consanguineis, vt quod vellent sibi donare, donarent tali suo nomine, non posse fieri, cum sic esset donare indirectè.) Ita ille. Probatur hæc opinio: nam, si hoc non est dare indirectè, quid, quæto, per indirectam donationem debet intelligi? Deinde in l. 2. ff. de calum. ita habetur: (Non refert, an ipse pecuniam acceperit, an iusserit dari.)

2. Sed mihi, saluo temper meliore iudicio, contraria opinio probabilior videtur. Dico igitur, si Religiosus solum se habeat, vt intercessor apud Ioannem, v. g. vt ipse Ioannes nomine suo det Petro aliquam rem; non peccabit contra votum paupertatis, & contra nostram Constitutionem. Ita Penin. de Relig. tom. 1. c. 2. q. 2. §. 4. Fagundez de Præcep. tract. 2. lib. 8. c. 6. n. 18. Villalobos in summ. tom. 2. tr. 35. dub. 32. num. 6. Scottia in Bull. Pont. epit. 158. theor. 397. Layman in Theol. mor. lib. 4. tr. 5. c. 7. num. 16. Filiucius in quest. mor. tom. 2. tract. 34. c. 3. q. 8. n. 6. Bonacina de contr. disp. 3. q. 12. punct. 1. num. 6. Barthol. à S. Fausto in thes. Relig. lib. 8. q. 212. Sanchez in summ. 2. lib. 7. c. 19. n. 74. Galetti in margar. cas. conf. ver. Relig. num. 9. Naldus in summ. ver. Relig. num. 11. Suarez tom. 3. de Relig. lib. 8. c. 15. num. 45. Rodriguez in exer. spir. p. 3. tr. 3. c. 15. Turrian. in 2. 2. tom. 1. disp. 85. dub. 3. Sanchez de matrim. tom. 1. lib. 6. num. 7. Cenedo de pauper. relig. dub. 29. n. 4. Gratian. in suis discept. forens. tom. 2. c. 202. n. 17. & ante omnes Soula in exp. huius Bullæ, §. 3. n. 73.

3. Et ratio est clara, & manifesta: quia Religiosus tunc peccat contra paupertatem, quando disponit de aliqua re sua, vel Religionis, sine consensu, & facultate Superioris: sed in prædictis casibus hoc non accidit, vt constat ex proposita specie facti; nam solum petit Religiosus à se ulari, vt rem aliquam donet alteri, de qua re ipse Religiosus non acceptat, neque tacitè, neque expressè, vllum dominium, & potest ipse sæcularis semper, si velit, non dare: ergo, &c.

4. Deinde, Religiosus, seu Monialis, non potest donare: tamen ex hoc non sequitur, quod non possit petere ab alio potente donare, vt donet: potest enim prohiberi primum, & non secundum. Ergo, licet Religiosus non possit donare; tamen poterit ab aliquo sæculari potente donare, petere vt aliquid alicui donet. Sic Turrianus. Nec valet dicere, quod in nostro casu Religiosus dicitur donare indirectè: nam vt bene obseruant Sanchez, & Cenedo, ubi supra, tunc dicitur donatio indirecta, quando adest tacita acceptatio, quia & in donatione indirecta præsupponitur dominium; & quando etiam adest iustus, vt donans tradat alteri: quod neutrum est in nostro casu; quia Religiosus, neque tacitè acceptat dominium alicuius rei, & non iub. t. sed rogat, & se habet, vt diximus, tanquam intercessor: ergo, &c. Vel secundò dicendū cum